

Polecenia podsumowujące

1. Omów najważniejsze postanowienia ustawy sukcesyjnej Bolesława Krzywoustego.
2. Przedstaw przebieg walk o władzę senioralną.
3. Wskaż konsekwencje najazdu mongolskiego dla Polski.

◆ Ustawa sukcesyjna Bolesława Krzywoustego (1138)

Wprowadzenie zasady senioratu i zasady pryncypatu.

Książę zwierzchni (princeps) – kierowanie polityką zagraniczną, prawo bicia monety, mianowanie urzędników centralnych.
Dzielnica senioralna (pryncypacka) – najprawdopodobniej Małopolska z Krakowem oraz ziemie sieradzka i łęczycka.

Podział państwa Krzywoustego

- Władysław II Wygnaniec – dzielnica senioralna oraz Śląsk
- Bolesław IV Kędzierzawy – Mazowsze
- Mieszko III Stary – Wielkopolska
- Henryk I Sandomierski – ziemia sandomierska
- wdowa po Bolesławie Salomea – dożywotnio ziemia sieradzko-łęczycka

◆ Walki o tron pryncypacki

1144–1146 – wojna domowa zakończona wygnaniem z kraju Władysława II.

1157 – układ w Krzyszkowie.

1177 – osadzenie na tronie Kazimierza Sprawiedliwego – najmłodszego z żyjących synów Bolesława Krzywoustego.

1180 – zjazd w Łęczycy – złamanie zasady senioratu.

1195 – bitwa nad Mozgawą między Mieszkiem III Starym a Leszkiem Białym.

1227 – zjazd w Gąsawie – zamordowanie Leszka Białego, złamanie zasady pryncypatu.

◆ Państwo Henryków śląskich (1201–1241)

Henryk Brodaty – panowanie na Śląsku, w Małopolsce i częściowo w Wielkopolsce, starania o koronę królewską.

Henryk Pobożny – próba zjednoczenia kraju zaprzeczona w wyniku najazdu mongolskiego, śmierć w 1241 r. w bitwie pod Legnicą.

◆ Najazd mongolski

Czyngis-chan – stworzenie potęgi państwa mongolskiego.

Doskonale zorganizowana armia.

Harac – podatek nakładany na podbite ludy.

Jasyr – branie w niewolę mieszkańców podbitych ziem.

1241 – bitwa pod Legnicą.

Polecane publikacje

Józef Dobosz, *Kazimierz II Sprawiedliwy*, Poznań 2014.

Peter Jackson, *Mongołowie i Zachód*, Warszawa 2007.

Benedykt Zientara, *Henryk Brodaty i jego czasy*, Warszawa 2006.

